

6981

ქართული
საბავშვო

საბავშვო

საშემავილო ეუზნალი
მცირეფორმანთათვის

თბილისი № 13. 1916 წ.

ქ. 24
პ. 1

მწიგნობარი

საქართველოს
ბიბლიოთეკა

ფელისადი გე-111.

№ 13

ივლისი, 1916 წ.

ზაფხული.

242.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

I—ზაფხული,—სურათი	1
II—ტიკინა,—ლექსი ბაბილინასი	3
III—ბოთვერა,—დ. ძეძამიძისა	6
IV—სინანული,—ლექსი შიო მღვიმელისა	13
V—არსენა და ბაკია,—(დასასრული) ლეო ქიაჩელისა	18
VI—საძაგელი მაგიდა,—თარგ. ან. ახალშენიწვილისა	23
VII—რეზუსი	24

ტ ი კ ი ნ ა

ლომ და ტიტომ ესოში
გამოიუვანეს ტიკინა;
არც ესოს ძაღლმა დაჭყუუბთ,
არც ბატმა დაიუიუნა...

მშვიდი ბავშვები ვოფილან;
ტიკინა უფრო წენარია.
მაგრამა ერთმა შემთხვევამ
იმათი საქმე არია:

ტიკინა დასვეს სესთანა,
აქ იუოს შენი სახლიო;
აქედან ნუ წამოდგები,
სეს და ქვას თავს ნუ მსლიო.

მიტოვებულმა ტიკინამ
თითქოა ღმერთი ახსენა;
ბუტბუტიც იწუო რაღაცა,
გეგონებოდათ აქვს ენა.

ვლო, უეურე—ტიკინამ
სელები გამოშალაო;
იქნებ აილოს კიდევაც;
აბა, ვესროლოთ სალაო.

ტიტომ მოთლილი ქვის სალა
 ტიკინას გამოუგორა,
 მაგრამ ვერ იქნა... ტიკინამ
 იმ სალას ვერა უყო რა.

ტიკინას ცხვირ წინ დასტიან
 და სალაობენ იმ ქვითა,
 მაგრამ ტიკინა არ აჭეუვა,
 არც იუბრება იქითა.

იჯდეს და შალოს ხელები:
 რაღას იზამსო უარესს.
 სთქვეს ბავშვებმა და იმ გზას
 სხვა მხარით შემოუარეს.

სადაც ტიკინა ბრძანდება,
 გვერდითვე გუბე მდგარიყო...
 აქნობამდე თუ გუბესთან
 ერთიც არავინ არ იყო,—

ახლა ბატები მოდიან,
 ზევეთ სწიწნიდნენ ბაღასსა;
 გუბეში წუაღსაც დაჭლევენ,
 გადაისხამენ ტაღასსა.

გაკრილდებიან... მაგრამა
 ბატებმა მორთეს სისინი...
 ფრთები გამაღეს... ხელ-გამლილ
 ტიკინას ეცნენ ისინი.

მელაგსა და ფესში ჩაჭკიდეს
 ნისკარტი,—ისე აქანეს,
 გაათრიუ-გამოათრიეს
 და გუბეშიაც აბანეს.

ტიკო და ელო უვირინ:
რა ვქნათ, ტიკინა მოკლესო!
გუბეში ამოუსვრიან
კაბას, კოხტას და მოკლესო.

მოგვეშველენით, გეთაუვებთ,
ტიკინა ბატებს წავართოთ;
დავსვებთ და ჩვენის თამაშით
გულავაც ისე გავართოთ...

მაგრამ შოთრეულ ტიკინას
აღარა ეშველება რა;
წახდა და წახდა, რაკი და
ასეთ ზატროხებს ებარა.

ბაბალინა.

ლომარია

ბოთვერა

ბოცა ილიკომ ღღლახანთ მისაკოსავან ბოთვე-
რა იუიდა, მამინ ის სულ ჰატარა ლეკვი
იყო, ისე ჰატარა, რომ ეეფის მაგიერ მხო-
ლოდ წკაფწკაფი შეეძლო, და სირბილის მაგიერ—
ბაჯბაჯი. ამის მიუსედავად მას ერთ ადგილზე
ჩუბად უოფნა ძალიან ეჯავრებოდა; დაიმარტო-
ვებდა თუ არა წიწილას, მამინვე გამოუდგე-
ბოდა, თამაშობას დაუწევებდა და თან თავის

სისარულს წკაფწკაფით გამოსთქვამდა.
წიწილებს ბოთვერას სუძრობა არ უევარდათ და კრუსი-
საკენ გარბოდნენ თავის შესაფარებლად. მამინ კი იკადრებდა
ხოლმე ბოთვერა ჩამოცლას, რადგან არა-ერთხელ უგემნია
კრუსის მწვავე ნისკარტი.

ბოთვერა ვერ მისეგდრილიყო, რად იეგნენ წიწილები
იმდენად შეუგნებლნი, რომ სუძრობის ატანა არ შეეძლოთ:
თუ რომელსაჲე მათგანს მის მიერ სიევარულით მოქნეული
თათი თავში მოხედებოდა, გაიბუტებოდა, დაეცემოდა და ადგი-
ლიდან აღარ იძროდა.

— ეკ რაღა თამაშობაა?— წკმუტუნით ეტეოდა იგი დაბო-
რიალებულ წიწილას:— საქმე ის არის, რომ ეველა სუძრობა
აიტანო!

გამობრუნდებოდა და თვითონაც დაწვებოდა, თათებს წინ
გაიშვერდა, თავს ზედ დასდებდა და დაუწევებდა ლოდინს, რო-

ღის წამოხტებოდა და შეურიგდებოდა მას წიწილა. მაგრამ ლოდინი სშირად ფუჭად ჩაუვლიდა ხოლმე.

ამნაირი სუძრობით მან ბევრი წიწილა გაძოასალმა წუთისოფელს; ამიტომ დაღანთ თეკლემ დაავალა თავის შვილს მისხკოს, რომ ბოთვერა სადმე გადაეკარგა.

მისხკოს ბევრი არ უფიქრია: ბოთვერას ეელზე წნელი შეაბა და სვეში წაიფუნა ჩასაქვავებლად. სეირის საუურებლად დაედევნენ სოფლის ბიჭები, რომელნიც თავის მხრითაც ბოთვერასთვის თითო ქვას არ დახოცავდნენ.

ლეკვი თითქოს გრძნობდა, რომ ბავშვები მას კარვს არას უზირებდნენ: იგი ოთხივე ფეხით გაბოძიწკებული უკან იწევდა და ცდილობდა თავის დასხლტომას, მაგრამ ბიჭები მას ჯოხის ცემით და ქვის სროლით აკვებდნენ.

ამ დროს ხარებაანთ ილიკოს სვეიდან ლიტრით წეალი მოჭქონდა; შეებრალა ლამაზი ლეკვი და მოინდომა მისი გადარჩენა.

— ცოდვა არ არის, რომ აგრე სცემთ: რა დავიძვათ მაც საწეალმა? — შეეკითხა ილიკო ბავშვებს.

— რა დავიძავა და ის დავიძავა, რომ წიწილების წაძიაა, — უნასუსეს ბიჭებმა: მისხკოანთთვის წიწილების სასხენე-ბელი გაუქრია, და ამიტომ ახლა სვეში მიჭვავს ჩასაქვავებლად.

— ოღონდ ნუ მოჭკლავ მაც ლეკვსა, და აი ჩემ ქამრის ბალთებს შენ გაჩუქებ, — უთხრა ილიკომ მისხკოს.

— რომ არ მოეკლა, სომ ისევ მინ მოვა და, რაც წიწილები გადაურჩა, იმათაც შესვლიწავს!

— მე წავიფუნ მინ ამ ლეკვს და თქვენსა აღარ გამოვუშვებ, — უთხრა ილიკომ: — თუ დამითმობ, აი ჩემ ჯილასაც*) შენ მოცემ.

*) ჯილა — დიდი კოჭი, რომელსაც მწკრავად დასხმულ კოჭებს ვხვრთან.

მისაკო შეუოქმანდა: ძალიან მოსწონდა ეს ჯილა, რომლითაც ილიკოს არა-ერთხელ მოუგია მისგან კოჭები.

— კარგი, მხოლოდ არ კი გამოგეპნაროს, თორემ, თუ ისევე ჩვენსა მოვიდა, მოვეკლავ და აღარც ბალთებსა და ჯილას დავგანებებ.

ილიკო დასთანხმდა, ჩაბაბრ მისაკოს დანაპირები და ლეკვი შინ წამოიუვანა. იმ დღიდან ბოთვერამ შეიუვარა თავისი მსხსელი და ილიკოანთ ეზოს არ მოშორებია, მით უმეტეს, რომ ილიკო თავს ევლებოდა და სძირად თამაშობდა მასთან.

რამდენიც იზრდებოდა ბოთვერა, იმდენად დარბაზილდეუბოდა და წიწილებთან თამაში სათაკილოდ მიანხდა; იმიტომ კი არა, რომ ისინი შეიჯავრებ; არა, ზირიქით, ასლა უფრო მეტ ზატევსა სცემდა ქათმის მთელ მოდგმას, რადგან სუდავდა, რომ ილიკოს დედა და თვითონ ილიკოც მათ შორეულვულობით ზჭმეგდნენ და მფარველობდნენ; ამიტომ თავს მოვალედა სთვლიდა, რომ მასაც დარაჯობა გაეწია მათთვის.

როცა ეზოს ზემოდ ევაზი ან ქორი დაიწეებდა ტრიალს, ის ეეფას ასტეხდა და გააფრთხოდა; საკეკის ჭმევის დროს თუ შესობლის ქათამი მივიდოდა, გამოარჩევადა მას, დაედევნებოდა და ეზოდან განძეებდა; ხარებაანთ საქათმის სძირმა სტუმარმა კატუნამ ხომ ბოთვერას შიშით სულ მთლად ამოიკვეთა ფენი.

ბოთვერა თავისთან თამაშობის ღირსად ასლა მარტო ილიკოსა სთვლიდა: დანახავდა თუ არა, დაუწეებდა გარშემო სტომასა და ტრიალს, შემდეგ თათებს გულზე დაუწეობდა და თავისი მოქნილი ენით რამდენჯერმე ლოუასე აკოცებდა; ადამიანივით ტუნებით კოცნა კი არ ესერხებოდა, რადგან ტუნები მოკლე და მუდამ ცივი ჭქონდა.

როცა ილიკო ვენახში ან მინდორში წავიდოდა, ბოთვერა მცველად გაჭეკებოდა, რომ მისთვის ვისმეს რამე არ ეენო.

მართალია, ამ დროს სახლ-კარი უკარბულად რჩებოდა, მაგრამ ეს მისთვის არაფერი იყო, რადგან ილიკო კარ-მიდამოს კი არა—ძველ ქვეყანას ერჩივნა.

ილიკოსაც უუგარდა თავისი გაზრდილი ბოთვერა და არ უშლიდა უკან დადევნებას. სამწუხაროდ გარემოებამ დააშორა ისინი ერთმანეთს.

II

ილიკოს ძამა სამთარში ჭიკვის ჭრის დროს გაცვიდა, ფილტვების ანთებით ავად გახდა და თან გადაჭყვა. დაქვრივებულმა სალომემ თავისი ათი წლის ილიკო დუქანში დაუენა მოჯამაგირედ, რომ აღებულ ორიოდ გროშით დახმარება გაეწია ობლად დარჩენილ ჰატარა დაძმებისთვის.

ერთგული ბოთვერა უილიკოდ ვერა სძლეებდა და ძველი დღე დუქანს არა შორცებოდა.

ერთხელ ნოქარმა ჰატრონს დოში მოჭზარა და ბოთვერას გადააბრალა. ამის გამო მედუქნემ წამოაგლო ჯოხს ხელი, ბოთვერა ბაკის კუთხეში მოამწუკვდია და მაკრად მიბეკვა.

იმ დღიდან ბოთვერა ვეღარა ჰბედავდა დუქანში მისვლას. მხოლოდ საღამოობით, როცა დუქანს დაჭკეტავდნენ და ილიკო დასაძინებლად შინ წამოვიდოდა, იგი იდროვებდა, მიეგუბებოდა, ხელ-წირს დაუკოცნიდა და მსიარული კუნტრუშით გაუძღვებოდა სახლისკენ.

ილიკოს ალა, წვრილმანისა და თევზეულის გარდა, სორცითაც ვაჭრობდა. ამიტომ მას ეოველთვის ჰქედა საკლავი საქონელი, რომელიც მწუქმს დაუდიოდა სამოვარზე.

ერთ დღეს ეს მწუქსი ავად გამხდარიყო, ხანირი დროებით სხვისთვის მიებარებინა და შინ წამოსულიყო.

მედუქნემ რომ ეს გაიგო, საქონლის მოსაგლეჯლად ილიკო გაგზავნა ჭალაში.

ილიკო მთელი დღე ერთგულად სდარაჯობდა ნახირს; სადაც უფრო კარგი ბალახი იყო, საქონელს იქ უმარჯვებდა და თან თვალს ადევნებდა, რომ რომელიმე იმათგანი ნახირს არ ჩამორჩენოდა და არ დაკარგულიყო. მხოლოდ საღამოს ხანზე, მარტობით მოწუენილი და მთელ დღეს ფეხსე დგომით დაღლილი, იგი ერთი ხის ჩრდილში დაჯდა დასასვენებლად.

შებინდებისას საქონელი თავის დროს დაბრუნდა შინ; მაგრამ ილიკო კი არსად ხანდა. შედუქნემ იფიქრა, ალბად ილიკო სახლში შებრუნდებოდაო, და ამიტომ ამ კარვმოებს ეურბდებოდა არ მიაქცია.

დუქნის დაკეტვის დროს ბოთვერა მოვიდა, მიიცუნცულ-მოიცუნცულად და, რა ვერა ნახა თავისი საუკარელი ილიკო, მიწისა და ქაერის ენოსვით უკან გამობრუნდა და ღამის წუგდიადში მიიმაჯა.

სშირი ვასშობა გადავიდა. სოფელი ძილს მიეცა. ილიკო კი არსად ჩანდა. შეფიქრიანებული სალომე დუქანში წამოვიდა მისი ამბვის გასაკებად. დუქანი დაკეტილი დასუდა. უბედურების მომლოდინე სალომეს გულმა ჩქროლვა დაუწყო და მუსლებმა კანკალი.

შედუქნე იქვე ახლო ცხოვრობდა. როცა გაიგო სალომემ, რომ ილიკო დღეს ჭალაში ნახირს ამოვებდა და იქიდან აღარ დაბრუნებულა, წაიძინა მუსლებში.

— შე უღმერთო, რაზე ჩანდექი ჩემს ცოდოში და როგორ ანდე იმ თითის ტოლა ბიჭს იმორტელა საქონელი! — ეუბნებოდა სალომე შედუქნეს: — იქნებ სადმე კლდეზე გადავარდა, ან ნადირმა დაკლიჯა ის დედა-მკვდარი! უი, მომიკვდეც დედა, შეილო ილიკო!

და დაიწყო სალომემ მოთქმით ტირილი.

მედუქნე შეფიქრინდა; გააღვიძა თავისი ნოქარი და გზა-
ზაფხა ილიკოს საძებნელად ჭალაში, სადაც მწვემს ჩვეულებ-
რივად დაუდიოდა სოლმე მისი ნახირი.

ნოქარს სალომეც გაჭეუა ჭალაში შვილის საძებნელად.
ბევრი ეძებეს, ბევრი უძახეს ილიკოს, მაგრამ ზასუსი არ-
სადან ისმოდა. უცებ სალომემ შეჭკვილა.

— უი, ნადირი, ნადირი!— და დაიწყო ჯოხის ქევა; მა-
გრამ „ნადირი“ არა შორდებოდა; მისთვის კაბის კალთაში
მაგრად ჩაველო ზირი და თავისკენ ეწეოდა.

— ეს ზომ ბოთვერება, თქვენი ბოთვერა!— უთხრა ნოქარმა:—
აღბად ილიკოს იზოვნიდა და იქითკენ გეწევა. გავუვით მავას:
იქნება ილიკოსთან მიგვიყვანოს.

სალომესთვის ახლა კი ეჭვი აღარ იყო, რომ მისი შვი-
ლი რამე უბედურების მსხვერპლი შეიქნა, თორემ ცოცხალი
რომ უოფილიყო, სომ მათ მახილს გაიგონებდა. ამიტომ მან
უფრო უმატა ტირილს და მოთქმას.

ძალდი წკმუტუნით წინ გაუძღვა, თან ძალიძალ უკან
ინედებოდა, რომ დარწმუნებულიყო, მისდევდნენ მას უკან, თუ
არა.

ბოთვერამ სალომე და ნოქარი მიიყვანა ერთი ხის ძირ-
ში, სადაც ილიკო გამხლართული იწვა და ტკბილად ფუჟიო
ნავდა. დედის მოთქმასე ილიკოს გამოეღვიძა, მოიფუშნა რტა
თვალები, მარდად წამოხტა და ჩაიღაპარა:

— ეს ოხერი, აქ სად დამმინებია! ვაიმე, ახლა რაღა ზა-
სუსი გავცე ჩემს აღას, რომ საქონელი ვეღარ ვიპოვნო!

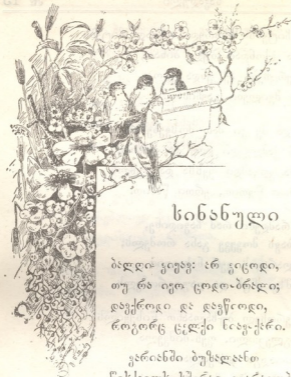
— ჭაი, შე საძაგელო! მაგრე როგორ დაგეძინა, რომ ნა-
ხირი შინ გამოგეპარა, და შე კი გული გამიხეთქე?— უთხრა
თვალ-ცრემლიანმა სალომემ და თავისი ილიკო გულში ჩა-
იკრა.

— ბოთვერას მადლიერი უნდა ვიყო, რომ შენი თავი მა-
ზოვნინა, თორემ ამაღამ ნადირს შეუჭმელი არ გადაურჩე-
ბოდი!

ილიკო თავზადუნული იდგა და სირცხვილით ხმას ვერ
იღებდა; მხოლოდ ალერსიანად თავზე ხელს უსვამდა ბოთ-
ვერას, რომელიც გვერდზე მოსდგომოდა თავის სათაუვანებელ
ილიკოს და ხელებს უკოცნიდა.

დ. ტყეშაძე.

სინანული

ბედდი ვიუბუ: არ ვიცოდი,
თუ რა იყო ცოდობრადი;
დაუქროდი და დაუწიოდი,
როგორც ცეცქი სიბუქარნი.

ვარნიში ბუხადანთ
წისქვილს სძირად ვდარაჯობდი;
ღრიტინასა, ქსიტინასა
პროწიალში მუდამ ვუჯობდი.

რად მიუვარდა,—არა მკითხავთ,—
ის ღრიტინა მე წისქვილი?
იქ უკებდი ჩიტებს მახეს,
და არ მკლავდა მე სირცხვილი.

წისქვილს ვარე ბევრი იდგა
სხვადასხვა სე, უფრო წნორი,
და ამ წნორებს ვუვლებოდი
თავსე, როგორც ჩიტებს ქორი.

ჩიტებს სწორედ, საწუალ ჩიტებს
 აქა ჰქონდათ ბუდე ბინათ,
 კვერცხები აქ უნდა ედოთ
 და შვილები გაეჩინათ.

და მე კი მათ მოსვენებას
 არ ვაძლევდი დღე და ღამით,
 არა ვდგამდი ფეხსა და მუხლს
 ერთი წუთით, ერთი წამით.

რამდენი რამ ჩავიდინე,
 ამბავს მოუვეე განა რომელს;
 ველარავის ვერ ნახავდით
 ჩემსე ანცს და დაუდგრომელს.

ერთხელ ბუხალანთ წინქვილს
 დაგლეჯილი, ფეხ-მიშველა
 წამოადგა ჯამფილათი
 თმა-ხუჭუჭა, ჩემოტელა.

მოდოდა ნელის ბიჯით
 მუბლ-შეკრული, თავ-დახრილი;
 აღბაღ თავის ცუგოსათვის
 მონდომოდა ცოტა სრილი.

და როდესაც შემომხედა,
 შეკრთა, შედგა, როგორც შეელი;
 მე კი ამ დროს ხელში მუხუდა
 ჩიტის ბარტეი, კისერ-ჭრელი.

რა შესედა ცუგომ ჰატრონს,
 კუდაქიცინით გაუგორდა,

და ჰატრონს კი გამტვრებულს
ღაწვსე ცრემლი დაუგორდა.

რასა ჭხედავს ნეტა ისეთს?
ისა გრძნობს, და მე კი არა.
ამან უცბად გამახვალა
და უეცრად გამამწარა.

და როდესაც მეც დავღონდი,—
არ ვიცდი კი მხოლოდ რათა,—
უნებლიედ ჩემი გული
დედისაკენ გაემართა.

მიველ რაღაც დაღვრემილი,
ონაზარი, გარეწარი,
და საუკარულ დედის უბეს
ნაღვლიანად ჩავეკარი.

მოუევი, რაც შემემთხვა,
უთხარი, რაც მომივიდა:
ხიდან როგორ ჩამოვარდი,
გული როგორ წამივიდა.

წამივიდა გული, მაგრამ
ჩიტი ხელში შემჩნენოდა;
საბრალლო და საცოდავი
წიოდა და თურმე თრთოდა.

უთხარ ცუკო—ბიჭუყდაცა,
დავაუოლე ისიც ზედა,—
ცრემლი როგორ დაუგორდა
წამწამიდან წამწამზედა.

და როდესაც ბარტეი დაესვი,
დედა ჩიტი დაეცანა,
მაგრამ ძალა—გამოლეულს
ბუდეძდის ვერ აერანა.

დაფლეთილი, დაკლევთილი,
უქუდო და ფეს-ძიშველა,—
შვილის ასაუვანად დედას
ბუდეძდისინ მიეშველა.

როცა სუძთლად დავათავე
და უამბე ვეველაფერი,
მოიღუშა დედა-ჩემი,
შეიცვალა სახის ფერი.

შეკახედ მითხრა:—ბარტეის დედა
მას ლოცავს და შენა გუწველის;
სააკვაცოდ გამზადებულს
ვერბაფერი ვერ გიშველის.

სატირლად რომ მოვეძახდე
და მომადგა ცრემლთა ლული,
შევეცოდე დედა-ჩემსა,—
მოიბრუნა ისევ კული.

—ნეტავ ასე რისთვის მტანჯავ,
რად მწარდები ან შენ თავად?
თუ გწამს დედის სიყვარული,
ნულარ მოიქცევი ავად.

ძან ბევრჯელ გაგაფრთხილე,
დარიგებას მოგცემ კიდევ:

მოიძორე ვე ავი ზნე,
სამუდამოდ მოირიდე.

და თუ სადმე შეამჩნია,—
შორს იეთს, თუ ახლო-მასლო,—
ჩიტებსა და ჩიტის ბუდეს,
შვილო, ხელი აღარ ახლო.

თორემ გამოვიმეტებენ,
ისე მწარედ დაგწვევლიან,
რომ დედამა სიუვარულით
ვეღარაფერს გიშველიან...

ოჰ, როდესაც სინანურე
ჩემი ახლა მაგონდება,
სირცხვილი მწვავს უსაშველო,
სინანულით გული კვდება.

ბოდიშს ვისდი ჩიტუნებთან,
მოწიწებით, ცრემლთა ფრქვევით.
გვედრებით, ეძაწვილებო,
ჩემებრ ნულარ მოიქცევით.

თორემ, ძაბნ კარგად ვიცია,—
თქვენც ჩემი დღე დაგადგებათ:
დაღონდებით, დაძმარდებით
და ჩემსავით გულს დაგწვედებით.

შოა მღვამელი.

არსენა და ბაჭია

(დაბასრული)

ავიდა დრო. გულის ზირველი ტკივილები მოუშუშდა არსენას, მაგრამ ნაღვლიანობა მაინც არ მოსცილდა. ტეე წინანდებურად აღარ უგვარდა ასლა, სოლო მუსის სტუმარი მაინც სშირად იყო. არ ნადირობდა.

ძალიან ეცოდებოდა ბაჭიას დედა. უგვირდა, რომ ამდენი სნის განმავლობაში არ მოსულა მუსის ძირში.—ნუ თუ დაავიწყდა ბაჭია?.. იქნება შეიტყო შეილის უბედურება და ჯაურს გადაჭყვა?!.. მაგრამ საიდან გაიკებდა? აღბად ჰკონია, რომ შე კავიუვანე იგი ტეიდან და ზირობა დავარდვიე?!.. ან იქნება თვითონ გადაეყარა რამე სიფათს და აღარ არის ამ ქვეყნად?—ფიქრობდა არსენა და ნაღვლობდა.—მასთან რო დარჩენილიყო ბაჭია, იქნება ასლაც ცოცხალი უოფილიყო, და ხეში ბრალია მისი სიკვდილი?

*) იხ. „ნაკადული“, № 12.

არსენას შეგვროვებისა დაკარგული შეგობრის ტანის ნაძო-
თები ტუპითურთ, რაც კი ხასა მშობლებთან ერთად იმ სა-
ბედისწერო დილას, მოწიწებით ჩაელაგებინა კოლოფში და
ფუღუროს შესავალის წინ მიწაში ჩაეფლა. როცა შემოვიდოდა
ტეკეში, მივიდოდა შეგობრის საფლავთან და გულცრემლიანი
მტკოდა:

— ჩემო ბაჭია!.. სადა ხარ?.. აი, მე ვტირი შენს დაკარ-
გვას, ბაჭია! ჩემო ტებილო შეგობარო, მერწმუნე, რომ შენ
შეკვლელს გადაუსდი სამაგიეროს!

ერთხელ, როცა ჩვეულებრივად მიუახლოვდა ბაჭიას საფ-
ლავს, მოეჩვენა, რომ თეთრმა, ბაჭიას დედის მზგავსმა რაღაც
ცხოველმა მარდი შესტომით გადურბინა წინ და ტეკეში შეიჭ-
რა. ეუცნაურა არსენას. — „ნუ თუ ბაჭიას დედა?“ — გაიფიქრა
და გაედევნა. მაგრამ ასლო-მასლო ვერაფერი შენიშნა. ამან
უფრო დასწვევითა გული არსენას!..

— ნეტავი შემქლოს მასთან დაღაპარაება!.. ჩემს მწუხა-
რებას რო ვეტევი, იქნება შეპირიგდეს!.. — სთქვა მან. მაგრამ
მაშინვე შენიშნა: — იქნება არც კი იცის დედამ, თუ რა უბედუ-
რება დაკვბტედა თავს, და ჩვეულებრივად, შვილის სანახავად
დადის აქ!.. საწვადი!.. თუ ასეა, სჯობია, რომ სულაც არ
გაიგებდეს!

არსენა რომ მოწუენილი იყო და ტოლ-ამსნახაკებში არ
ერთობოდა, ეს ეველას ჭქანდა შენიშნული. ერთხელ უფროსმა
მამამ უთხრა არსენას:

— გინდა, არსენა, შენი ბაჭიას შემჭმელი ძელა დაიჭი-
რო? მე მოვიგონე ერთი ხერხი, და თუ გავინარდება, შეგა-
პურობინებ იმ წუწკსა!!

არსენა დიდი სიამოვნებით დასთანსმდა. ამაზე უფრო რა
გახსარებდა ამკამად არსენას, თუ ხელთ იგდებდა მოსისხლე
მტკოს?

— მაშ, მომისმინე: შენ სომ მსატყვარი ხარ!.. შენი ამბავი რომ ვიცო, ზრბ მარტო ქალაქდზე შეგიძლია სასყების სატყვა... ქალაქდიდანაც გამოსწერი სოლმე საგნებს. განსოვს, ერთხელ უავრიდბნ გამოსწერი კაცის სასყე!.. აი, მიდი ანლა დედანსთბნ, გამოართვი ბამბა და შეეცადე მისგბნ შენი საუვა-რელი ბაჭიას კაკეთებს! ბაჭია სომ თეთრი იყო, და ბამბაც თეთრია. თუ კარგად გააკეთე, შორიდან ეველას ბაჭია ეკონება!.. მაფი უნდა წაიხმბარიო კაკეთების დროს, ნაფოტიც კასამაკრებლად, რომ თავისთავად არ ჩაიფუშოს და ფეხებსე გაჩერება შექძლოს... როცა გააკეთებ. წაგიღოთ შენს ფულუროში და შიკ დავდვათ... წუწვი ქელია ალბად დადის კიდევ ტეეში და ექებს შუსის ფულუროში გემრიელ ბაჭიას... ის წუეული ასე იფიქრებს, თუ ერთი იყო, მეორეც იქნებაო!.. ბამბის ბაჭია ნამდვილი ეკონება, შევარდება ფულუროში... მაშინ ჩვენც იქ უნდა ვიოთ ჩასაფრებულები და შევიპურათ მტერი! შენს ფულუროსე კარი რომ ჰკიღია, იმბს მოვბბათ კძელი თოკი, ერთი თავი ხელში დავიჭიროთ და მოძორებით რომელსამე სეს მოკეფართ! როცა შევა ქელა ფულუროში, თოკი მაგრად მოვსწიოთ, რომ კარი დაიხუროს, და მტერიც შიკ მოვამწუველიოთ!.. შემდეგ რაც გინდა, ის უეავი დატყვევებულ მტერს!

მოეწონა გაგონილი არსენას. დაფაცურდა. რამდენიმე საათის განმავლობბში მოამსადა ეველაფერი. ისეთი ბაჭია გააკეთა ბამბისაგბნ, რომ, მართლაც, შორიდან ეველას ნამდვილი ეკონებოდა!.. საღამოს, როცა შებინდდა, წაიღეს არსენამ და მისმა მამამ კაკეთებული ბაჭია ფულუროში და ისე მოათავსეს შიკ, რომ ადვილი უოფილიყო მისი შენიშვნბ გარედბნ!.. კარსე გრძელი თოკი მობბეს ერთი თავით, მეორე კი ხელში დაიჭირეს და მოძორებით ერთი დიდი ხის ძირში ჩასაფრდნენ...

ძალე დაღამდა. ტუემ შავი საბახი გადმოხურა თავზე და დადუძდა კულ-ჩათხრობილად.

— არ შეშინდე, არსენა!..—უთხრა არსენას ძმა.

— არა!.. სულაც არ შეშინია!—მიუგო ცქვიტად არსენამ.

— მაშ არ დაგეძინოს!

— სულ არ შეშინება!

მართლაც ძილი სულაც არ ახსოვდა არსენას. თვალები მუსისკენ მიეპრო და მხერად გადაქცეულიყო.

დიდხანს დასჭირდათ ლოდინი. ტუის ნასუნთქი შიშვედ დააწვა ტუეს. სინესტემაც გესლიანად ჩაისისინა. შუღამე ახლოვდებოდა. არსენა დაიღალა. სუნთქვა გაუჭირდა. თვალუბის ქუთუთობი დაუშვიდა. ძმამ შეაქნია ეს.

— მოდი, არსენ, შენ წადი სასლში!.. გაწვენს აძღვრ ხანს აქ ჯდომა!.. მე კი დაჯრნები...—უთხრა ბოლოს უფროსმა ძმამ არსენას. მაგრამ არსენას გაგონებაც არ უნდოდა ამისი.

კარგა ხანი გავიდა კიდე. მელა არსად სჩანდა.

— ახლა გვიან არის მანც!.. ალბად ამ ღამეს არ მოვა ი წუეული! წავიდეთ... სვალ მოვიდეთ კიდე...—სთქვა ძმამ.

— რომ მოვიდეს?—შეეშინდა არსენას.

— ძალიან გვიან არის. არ მოვა.

— ამ სიტუეებით ადგა არსენას ძმა, მივიდა მუსასთან, გამოიტანა ბამბის ბაჭია და არსენასთან ერთად დაბრუნდა სასლში.

ამის შემდეგ ორ ღამეს ზედიზედ დარაჯობრენს ძმები მელას, მაგრამ ის არ გამოჩენილა. მესამე ღამეს, ის-ის იყო ჩასაფრდნენ არსენა და მისი ძმა სის ქვეშ თუ არა, მოცუნცულდა მელა. ზირველად იგი არსენამ დაინახა, ხელი ჰკრა ძმას. თითის ჩვენებით იქითკენ გაასყდა, სადაც მელას მოჰკრა თვალი. სახის ნიშნებით გაჩუმდა ძმამ არსენა. მაგრად მოავლო ხელი თოკს...

მელამ მიენოს-მოენოსა იქაურობა და ხელა გაემართა ფუღუროსკენ. როგორც კი დაინახა ხელოვნური თეთრი ბა-

ჭია, შურდულივით გაჭქანდა და ფუღუროში შეიჭრა... იმავე წამს არსენას ძმის მაგარმა ხელმა მოსწია მძლავრად თოკი, და სწრაფად მიხურულმა კარმა მელა ფუღუროში გამოამწყვდია.

— არის!— სთქვა მან სიხარულით.

— შენი ჭირიმე, მელა დავიჭირეთ, ბაჭიას შემკმელი მე-
ლა!.. ჭოო!— იუვირა ახლა არსენამ და ზეზე წამოვარდა. არ
დაუცადა ძმას, ისე მივარდა ფუღუროს. შიგ მელა ახსნლობდა
და კლანჭებით კაწრაუდა კედლებს.

— ვერა, ვერ წახვალ, შე წუწკო შენა! შენ შემიჭამე ბა-
ჭია?! დამაცა, გაუურებიან შენ სვირს!— ამბობდა არსენა და
სტუნვით უვლიდა მუხას. ამასობაში ძმაც მოვიდა გაქანული
თოკით, რომელიც თანდათანობით დაეკეცა და დაემოკლებინა.
კარს შემოართვა თოკი მუხას, კარი შეაუღლა, ისე მოუჭირა
და შესკვნა. მერე დიდი ქეები მიაუარა კარს. გაამაგრა.

— დილაძდის აქ იოს, დილას კი სსვა ბინა გაუჩინოთ!—
უთხრა მან არსენას. არსენა კი სიხარულით ფეხზე არ იდგა.
შეასტა ძმას, ჩამოკვიდა კისერზე და აკოცა.

— შენი ჭირიმე, შენისთანა მმა სსვას არაუის ჭეავს!—
უთხრა ჩასუტებით.

მეორე დილას მთელ სოფელს თავი მოეყარა არსენას
მუხის ძირში, ფუღუროს წინ. არსენა გამარჯვებული სახით
ფუღუროს კართან იდგა და შეკრებილთ უამბობდა, თუ რო-
გორ შეიპურეს ძმებმა მელა და აგრეთვე თავისი სავკარელი
მეგობრის, ბაჭიას ამბავსა და მთელ თავკადანსავალს.

— აი, ჩემი ბაჭიას დედა-კურდღელი რომ გაიგებს მელიის
შეპურობის ამბავს, უთუოდ მოვა, ძადლობას მეტევის და შე-
პირიკდება. ვანა ერთი და ორი ბაჭია ევოლება ამ წუწკს შე-
ჭმული!— თავმოძწონედ ეუბნებოდა მეზობლებს.

ლუა ქაჩელი.

სამაგელი მაგიდა

— მიტრო, რა გატირებს: იტკინე რამე?

— სამაგელი მაგიდა! შესე მამა—რა მიუო
სამაგელმა: კოპი დამაჯდა!

მიტრომ უჩვენა მამას შუბლი, სადაც ვეუ-
ბერთელა გაღურჯებული კოპი აჯდა.

— განა შეეძლო მაგიდას თითონ დაგჯახებოდა?—ჭკითხა
მამამ.

— მაგიდის ქვეშ შეეძუერი: ბურთი უნდა გამოძელო; ის
კი მოძეჯახს და აი კოპი ამომივიდა.

— აბა დაფიქრდი მიტრო: განა შეუძლია მაგიდას თავის
თავად ამომრავდეს?

— სულ ერთია: მე კი შტკივა და. სამაგელი, სამაგელი
მაგიდა!

— თუკი თითონ მაგიდას არ შეუძლიან კოპი დაგასჯახს, მამ
რადსა ლანძღავ? შენი თავი უნდა გაღანძლო, რომ გაუფრთხი-
ლებელი ხარ. თუ კი ვერე მოურიდეზღად და გაუფრთხილებ-
ლად მოიქცევი, მაშინ ვეველა სასარგებლო ნივთები მაგნებუ-
ლი იქნება: ძელანი შეიძლება ზედ ჩამოიქციო, დანით სელი
გაიჭრა, კარებში სელი მოიყოლიო, მაკრატლით თითი მოი-

წრა, გასაღები სელში მოირტეა, სკამიდან ჩამოვარდე. მამ
შენის ახრით უკვლა ნივთები სახაგელი იქნება?

მიტრომ წაუშვა ტუჩები და განუძებული უსმენდა მამას.

—თავი რილასთვინ კაბია, რასა ფიქრობ?—განაგრძო მამა:
—მიტომ, რომ არ მიარტეა მაგიდან!

მიტროს გაეცინა, მოეხვია მამას ჰატარა თათებით და
ლანძღავდა მაგიდანს.

ან. ხალაქენაშვილი.

რ ე ბ უ ს ი

(წარმოდგენილია დ. ულიაზიშვილის შიურ)

ჩემი
მშობ-
ლების
მამა.

ს

პო,
თანხ-
მოხაა
უარ-
ყოფა?

ბ

მამა
ინხარეთ ამ
სიტყვის
ერთ-ერთი
მარცვალი

მ
ლ

”

კავ-
ში-
რი.

ღი
გაიმეო-
რე ორ-
ჯერ.

მ

,

ნ
ღ
ე

მ
ა

6/117

1916 წ. მიიღება ხელის მოწერა

დასურათებულ საყმაწვილო ჟურნალ

„ნაკადული“-ზე

წელიწადი მეთორმეტე

ჟურნალი „ნაკადული“ გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ მოწვეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით.

შურნალი გამოდის თვეში ორჯერ

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12** წიგნი „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანთათვის. მოზრდილთათვის.

ყოველი წიგნის პირველ გვერდზე იქნება მოთავსებული გამოჩენილ მხატვართა ნახატი.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—5 მან. იმათთვის, ვინც ჟურნალს რედაქციაში მოიკითხავს, გაგზავნით კი 6 მან. ნახევარ წლით—3 მან. გაგზავნით 3 მან. 50 კაპ. ცალ-ცალკე: მცირე წლოვანთათვის **24** წიგნი—3 მან. გაგზავნით 3 50 კაპ. მოზრდილთათვის **12** წიგნი—3 მან. გაგზავნით 3 მან. 50 კაპ. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ესთხოვფა ხელის მომწერლებს თუ ჟურნალი „ნაკადული“ არ მისდით, ერთი თვის განმავლობაში გვაცნობონ და ადრესის გამოცვლა დროზე შეგვატყობინონ. ადრესის გამოსაცვლელად—40 კ. შეიძლება მარკებით გამოიგზავნოს.

ხელის მოწერა მიიღება

ტფილისში — „ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბალოშვილის სახელი ვოლოვიჩის პროსპ. № 8. Редакция „Накадული“, Головинский пер. № 8. შემოსასვლელი დავითის ქუჩიდან, № 2. და წერაკითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქ. **ქუთაისში** — ისიდორე კვიციანიძისთან, მ. ყაუჭიშვილთან და თ. მთავარიშვილთან. **ფოთში** — ლუდმილვე მეგრელიშვილთან. **ბათუმში** — ტროფიმ ინასარიძისთან ფოსტაში, ჭ სამსონ ყაზაიშვილთან უპრავაში. **ოზურგეთში** ჭ **ლანჩხუთში** — ლეო იმნაძისთან. **თელავში** — ვანო პაატაშვილთან. **ახალციხეში** — კონსტანტინე გვარამაძისთან. **ნაქოში** — მარიამ ნაკაშიძისთან. **გორში** — ქეთევან ჯავახიშვილთან და ნინო ლომოურთან. **ჭიათურაში** — ივ. გომელაურთან. **ხონში** — მ. ი. ქავჭავაძისთან. **მიხაილოვოში** — გაორგი ნაკაშიძისთან. **ყვირილაში** — ნინო ფერაძისთან.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე
გამომცემელი მ პავლე იოსების-ძე თუმანიშვილი.